

Danmarks Mission ved OSCE, IAEA og CTBTO

Wien, den 30. juni 2011

Nyt fra OSCE-missionen

Ny generalsekretær for OSCE

Det endte med at blive italieneren Lamberto Zannier, som pr. 1. juli vil efterfølge franskmanden Marc de Brichambaut på posten som generalsekretær for OSCE. Lamberto Zannier, FN's nuværende repræsentant i Kosovo, har tidligere beklædt posten som chef for OSCE's Konfliktforebyggelsescenter og dermed stedfortræder for generalsekretæren. Han er en meget erfaren diplomat, der har gode forudsætninger for at varetage stillingen på tilfredsstillende måde. I lighed med langt størstedelen af de øvrige deltagende lande havde vi fra dansk side dog hellere set Østrigs tidligere udenrigsminister Ursula Plassnik udnævnt til posten. Hun ville med sin politiske profil kunne have givet embedet større tyngde og gennemslagskraft, end tilfældet er i dag. En konsensusbeslutning om at udnævne Ursula Plassnik, således som først foreslået af OSCE-formandskabet, blev imidlertid mødt med et veto fra Tyrkiet, formentlig begrundet i forhold, der intet har at gøre med OSCE, nemlig udtalelser hun under Østrigs EU-formandskab som udenrigsminister fremkom med vedrørende Tyrkiets ambition om medlemskab af EU. Det efterfølgende forslag fra OSCE-formandskabet om Lamberto Zanniers udnævnelse har nydt bred støtte blandt de deltagende lande.

Undersøgelserapporten om Hviderusland under Moskva-mekanismen offentliggjort

Rapportøren under OSCE's Moskva-mekanisme, professor Emmanuel Decaux, har afsluttet sin uafhængige undersøgelsesrapport om menneskerettighedssituationen i Hviderusland efter præsidentvalget i december 2010. Danmark var blandt 14 OSCE-lande, der igangsatte Moskva-mekanismen den 6. april grundet bekymring for krænkelse i Hviderusland af OSCE-forpligtelserne inden for den menneskelige dimension.

Undersøgelserapporten dokumenterer grove og systematiske menneskerettighedskrænkelser i Hviderusland siden præsidentvalget den 19. december, med blandt andet politisk motiveret retsforfølgelse og overgreb mod oppositionspolitikere, civilsamfundsrepræsentanter og uafhængige journalister.

Der fremkommer i rapporten en række anbefalinger til de hviderussiske myndigheder, herunder om at undersøge alle anklager om tortur af arresterede demonstranter efter valgnatten, og at revurdere alle sager rejst ved retten mod demonstranterne, hvoraf flere er blevet idømt hårde fængselsstraffe. I rapporten opfordres Hviderusland desuden til at standse chikanen af frie medier og NGO-repræsentanter, samt sikre forsamlingsfriheden, ytringsfriheden og et uafhængigt retsvæsen.

Hviderusland har gennem hele forløbet afvist at samarbejde omkring Moskva-mekanismens udførelse. Hviderusland udpegede ikke som muligt en medrapportør, og udstedte ikke indrejsevisum til rapportøren som foreskrevet af Moskva-mekanismens regler. Hviderusland benyttede sig heller ikke af muligheden for at få en skriftlig kommentar vedhæftet som bilag til rapporten.

Rapporten blev drøftet på et møde i OSCE's Permanente Råd den 16. juni, hvor de vestlige lande kraftigt opfordrede Hviderusland til at følge op på rapportens anbefalinger. Hviderusland protesterede heroverfor imod brugen af et ikke-konsensus instrument som Moskva-mekanismen, og fandt rapporten useriøs og ensidig. Hviderusland følte sig dermed ikke bundet af rapportens anbefalinger. Overraskende erklærede Hviderusland dog afslutningsvis sig rede til at uddybe samarbejdet med OSCE, også inden for den menneskelige dimension.

Danmark støtter OSCE's politiarbejde i Kirgisistan

OSCE's Community Security Initiative (CSI) i Kirgisistan, som blev oprettet med henblik på at bistå den kirgisiske regering med at reducere de inter-etniske spændinger, genoprette den offentlige orden og styrke politiets kapacitet efter de etniske uroligheder sidste sommer, er nu under fuld implementering. Der er etableret tilstedeværelse af OSCE-udsendte politikfolk på ni politistationer i Kirgisistan, og CSI melder om en relativt positiv modtagelse. Det er dog tydeligt, at arbejdet for at fremme politiets menneskerettighedsoverholdelse og for at styrke det multi-etniske aspekt i politiets arbejde vil kræve en langvarig indsats.

Danmark har besluttet at yde et frivilligt finansielt bidrag til CSI på 746.000 kroner, ligesom Danmark har udsendt et missionsmedlem fra Politiet.

Den kirgisiske præsident Otunbaeva gæstede det Permanente Råd i juni og udtalte sig positivt om OSCE's arbejde i landet. Hun fremkom dog ikke med en klar melding om, hvorvidt Kirgisistan ville være indstillet på en forlængelse af CSI's mandat udover 2011. USA og EU gjorde det klart, at man ville støtte en sådan forlængelse, men det forventes

ikke, at man fra kirgisisk side vil være parat til at tage stilling til spørgsmålet før efter præsidentvalget, der ventes afholdt i oktober.

Mediefrihed højt på OSCE's dagsorden

Styrkelse af mediefriheden er en af hovedprioriteterne for det litauiske OSCE-formandskab. Den 7.-8. juni blev der afholdt en konference i Vilnius om journalisters sikkerhed i OSCE-regionen organiseret af OSCE-formandskabet og OSCE's mediefrihedsrepræsentant. Det fremgik på konferencen, at der stadig er store problemer med vold mod og endog mord af journalister i OSCE-regionen, og at der må sættes mere politisk vilje ind på at få efterforsket sagerne og dømt bagmændene.

Journalisters sikkerhed samt styrkelsen af pluralisme i nye medier, der vil være emnet for et supplerende møde i den menneskelige dimension den 7.-8. juli i Wien, er tillige temaer, som Litauen planlægger at foreslå ministerrådsbeslutninger om på OSCE-ministerrådsmødet i Vilnius til december. EU støtter disse prioriteter og hilser desuden velkommen, at også det kommende irske OSCE-formandskab har annonceret at ville have mediefrihed som et fokusområde for OSCE's arbejde i 2012.